

Ref 23

Bidrag som en stiftelse lämnar till personer med funktionsnedsättning och som avser hjälpmedel, rekreations- och vårdresor, lägvistelser och omsorger av olika slag har ansetts omfattade av det allmännyttiga ändamålet social hjälpverksamhet. Förhandsbesked om inkomstskatt.

7 kap. 3 § första stycket och 4 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 5 maj 2023 följande dom (mål nr 287-23).

Bakgrund

1. Av 7 kap. 3 § första stycket och 4 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) framgår att en stiftelse som har ett eller flera allmännyttiga ändamål kan undantas från skattskyldighet för vissa inkomster. Med allmännyttigt ändamål avses ett ändamål som främjar t.ex. social hjälpverksamhet.

2. Före 2014 gällde att en stiftelse, för att vara begränsat skattskyldig, skulle ha till ändamål att t.ex. bedriva hjälpverksamhet bland behövande medan en ideell förening även fick främja andra allmännyttiga ändamål såsom sociala ändamål. Ändamålet hjälpverksamhet bland behövande omfattade endast behövande i ekonomisk mening (se t.ex. RÅ 81 1:28) medan motsvarande begränsning inte gällde beträffande sociala ändamål (se t.ex. RÅ 1988 ref. 20). Genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2014 infördes gemensamma regler för stiftelserna och de ideella föreningarna varvid bl.a. ändamålet hjälpverksamhet bland behövande och sociala ändamål utmönstrades och ändamålet social hjälpverksamhet infördes.

3. Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond får enligt sina stadgar lämna bidrag till barn och ungdomar med funktionsnedsättning, till behövande personer med funktionsnedsättning samt till forskning och utvecklingsarbete inom handikappområdet. Bidragen ska i huvudsak främja vård, fostran och utbildning av barn samt utbildning av ungdomar, men kan undantagsvis gälla även vård och utbildning av vuxna. Bidrag kan lämnas till såväl organisationer som enskilda. Som ungdomar räknas personer som inte är äldre än 30 år.

4. Stiftelsen ansökte om förhandsbesked för att få veta om bidrag som lämnas till enskilda i åldern 22 till 30 år och som omfattas av

ändamålet social hjälpverksamhet förutsätter en bedömning av den enskildes ekonomiska situation. Bidrag lämnas främst till hjälpmedel, som inte bekostas av det allmänna, samt till rekreations- och vårdresor men också till läservistelser och omsorger av olika slag.

5. Skatterättsnämnden ansåg att stiftelsen inte behöver göra någon bedömning av den enskildes ekonomiska situation.

Yrkanden m.m.

6. *Skatteverket* yrkar att förhandsbeskedet ska fastställas.

7. *Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond* anser också att förhandsbeskedet ska fastställas.

Skälen för avgörandet

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

8. Av förarbetena till 2014 års lagstiftning framgår att det nya ändamålet social hjälpverksamhet är avsett att omfatta både ändamålet hjälpverksamhet bland behövande och sociala ändamål samt att syftet är att begreppet ska innefatta behövande även i annat avseende än ekonomiskt. I grunden ska det finnas ett hjälpbehov men det behöver inte vara av ekonomisk karaktär. Exempelvis kan vissa grupper av personer normalt anses ha ett mer generellt behov av stöd och hjälp, t.ex. funktionshindrade, och det bör vara möjligt för t.ex. en stiftelse att främja verksamheter som vänder sig till sådana grupper. En sådan verksamhet bör baseras på att det finns ett socialt hjälpbehov hos den grupp som är mottagare av stödet men behovet behöver inte baseras på ekonomiska förhållanden utan på att det framstår som angeläget att hjälpa den utsatta gruppen (prop. 2013/14:1 s. 294 ff.).

9. Beträffande ekonomiska bidrag anfördes att det även fortsättningsvis kommer att finnas behov av att ge sådana till enskilda personer för att täcka specifika behov. Det kan handla om t.ex. tandvård, bostadshyra eller vinterkläder till ett barn. Oavsett om ett sådant bidrag betalas ut kontant eller t.ex. genom betalning av en faktura bör någon form av prövning göras. Prövningen bör inte enbart avse ekonomiska förhållanden utan även andra omständigheter bör vägas in (a. prop. s. 297).

10. Genom 2014 års lagstiftning har stiftelserna fått möjlighet att lämna stöd och hjälp till personer som tillhör en grupp som typiskt sett har ett socialt hjälpbehov, t.ex. personer med funktionsnedsättning, utan att det görs någon prövning av den enskilda mottagarens ekonomi. De bidrag som är aktuella i målet avser den typen av stöd och hjälp. Bidragen omfattas därmed av ändamålet social hjälpverksamhet och Skatterättsnämndens förhandsbesked ska fastställas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Knutsson, Jönsson, Haggren* och *Nilsson*. Föredragande var justitiesekreteraren Lisemoe Casselblad.

Skatterättsnämnden (2022-12-19, Eng, ordförande, Bengtsson, Cejje, Dahlberg, Pettersson, Sundin och Werkell):

Förhandsbesked

Någon bedömning av den enskildes ekonomiska situation behöver inte göras.

Skatterättsnämndens bedömning

Frågan i ärendet är om bidrag som ges till funktionshindrade personer som är mellan 22 till 30 år och som omfattas av ändamålet social hjälpverksamhet kräver att Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond (Stiftelsen), utöver en avstämning mot Stiftelsens ändamål, gör en bedömning av mottagarens ekonomiska situation.

Stiftelsen har tidigare ansökt om förhandsbesked för att få klarhet i om en ekonomisk bedömning krävs när den enskilde mottagaren är yngre än 22 år och där det allmännyttiga ändamålet gäller omsorg om barn och ungdom (se HFD 2021 not. 50). Som angetts ovan fann Högsta förvaltningsdomstolen att för denna grupp av mottagare, och för detta allmännyttiga ändamål, krävs inte någon sådan bedömning.¹

Som utgångspunkt för prövningen i det nu aktuella ärendet har angetts att det inte är någon skillnad på de bidrag som lämnas till de enskilda mottagarna som är mellan 22 till 30 år, jämfört med mottagare som är yngre än så. Bidragen ska användas för samma syften (t.ex. hjälpmedel och rekreations- eller vårdresor) och det som skiljer detta fall från tidigare prövning är således åldern hos mottagaren av bidragen.

Att mottagarens ålder kan ha betydelse i dessa sammanhang framgår av uttalanden i förarbetena beträffande det allmännyttiga ändamålet omsorg om barn och ungdom. Där anges att med barn avses någon som inte fyllt 18 år och att den övre gränsen för ungdom ligger runt 21 år. Det anges också att för vuxna skulle ett behov av omsorg i stället kunna täckas av ändamålet social hjälpverksamhet (a. prop. s 292 f.).

Enligt Skatterättsnämndens uppfattning saknas det skäl att lägga någon ytterligare vikt vid mottagarens ålder för den grupp som omfattas av Stiftelsens stadgar, dvs barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Om

---

¹ Innehållet i rättsfallet återges i Skatterättsnämndens förhandsbesked under rubriken "Rättsligt" (red. anm.).

ålder även skulle ha betydelse för om en ekonomisk prövning ska krävas skulle det bl.a. innebära en tröskeffekt som är svår att motivera. Vidare ger lagtextens lydelse inte stöd för en sådan ordning och uttalandena i förarbetena om generellt hjälpbehov för vissa grupper t.ex. funktionshindrade, talar snarare i motsatt riktning.

Det ovan anförda innebär att Stiftelsen inte behöver göra någon bedömning av den enskildes ekonomiska situation när bidrag lämnas som främjar det allmännyttiga ändamålet social hjälpverksamhet och där mottagaren är mellan 22 till 30 år.